

Locale Belangen

Orgaan van de Vereeniging voor Locale Belangen.

Commissie van Redactie:

W. J. A. C. BINS, A. PLATE, J. E. STOKVIS, Mr. P. LEENDERTZ (wd).

Redactie-Secretaris J. GERRITSEN.

Stukken voor de Redactie te zenden
aan: W. J. A. C. BINS,
Karang—Asem 26, Semarang.

Dit tijdschrift verschijnt den 1sten en 16den
van elke maand.
Voor advertenties in dit tijdschrift wende
men zich tot den Redactie-Secretaris:
J. GERRITSEN, Kali Sari, Semarang.

INHOUD

Locale Raden en het Onderwijs door J. F. H. A. Later. — Decentraliana. — De Indische Raden. — Nederland. — Buitenland. — Personalia. — Officieele mededeelingen.

Locale raden en het Onderwijs.

Terecht heeft de heer Reitsma in een der eerste nummers van dit tijdschrift betoogd, dat de Locale Raden zich geenszins wat hun werkzaamheden betreft, gehouden behoeven te achten door de opgenoemde werkzaamheden in de Locale Radenordonnantie, maar hun arbeidsveld verder mogen uitstrekken. Het is trouwens onmogelijk, dat wij Nederlanders ons die bevoegdheid op den duur anders denken dan de bevoegdheid van zelfbestuur en autonomie zooals wij die zien in ons

eigen land en met liefst de autonomie op de voornaamste plaats en den band, welken zelfbestuur in zich houdt, beperkt tot die gevallen, waarin het beslist beter is dat een centrale wetgever de algemeene regelen stelt. We kunnen ons moeilijk de taak van een vertegenwoordigend college anders denken dan als te omvatten de behartiging van de stoffelijke en niet-stoffelijke behoeften van de bevolking in de verschillende geledingen, voor zoover de grens niet wordt aangegeven door de bestaande opvattingen van wat Privatsache is. In de meeste gevallen is het tegenwoordig weinig moeilijk te zeggen wat dit wel en wat het niet is. En geen behoeften komen tegenwoordig meer tot uiting dan die van onderwijs en van goede politie, of, iets algemeener gezegd, van openbare veiligheid.

Het onderwijs staat hier overal zeer achter bij de behoeften en alle verbetering van toestanden stuit af op het gebrek aan ontwikkeling van de bevolking en het gebrek aan gelegenheden om uit die moeilijkheid te geraken.

Het onderwijs is een zaak, die de regeering zich ten doel stelt te behartigen, maar dit neemt niet weg, dat andere colleges uitgesloten zijn van de deelneming aan de bevordering ervan: er is geen taak, die de regeeringen met meer genoegen tevens laten aanpakken door particulieren en vereenigingen, zoodat het te verwachten is, dat nooit bezwaren gemaakt zullen worden tegen het trekken van het onderwijs binnen de bevoegdheidskringen van de Locale Raden. De Semarangsche Kiesvereeniging heeft dat ook bedacht en in haar werkprogram de behartiging van onderwijs opgenomen.

Er is zelfs voor de zorg van de Raden in zake onderwijs veel te zeggen en dan hebben we in de eerste plaats het lager onderwijs op het oog. Het bezwaar van uniform onderwijs voor alle gewesten en zelfs voor alle desa's doet zich nu reeds gevoelen en kan alleen goed en met oordeel worden weggenomen door de besturen van kleinere gebieden zooals gemeente- en andere locale raden.

In de eerste plaats hebben we op het oog het taalverschil. Men zal wellicht hebben bemerkt, dat er ernstige bezwaren worden gemaakt o. a. tegen het verwaarloozen van het onderwijs in de eigen inlandsche taal bij het tegenwoordig aangenomen stelsel van onderwijs en die bezwaren zijn niet geheel ongegrond. Ze zijn een gevolg van het regelen voor alle streken tegelijk en alleen kennis van plaatselijke omstandigheden en in aanmerking nemen van de verhoudingen in de gegeven omstandigheden kunnen leiden tot aanvaarden van het beste

stelsel en het doorvoeren daarvan op de beste manier. We willen daarmee niet zeggen dat men thans in de Soendaneesche landen geen Soendaneesch leert en in de Javaansche geen Javaansch, maar er is nog meer dan dat om in aanmerking te nemen en hier hebben we onder meer op het oog den wensch, die hier en daar tot uiting komt, om Arabisch te leeren, terwijl het grondiger taalonderwijs op de scholen, die ver boven de desascholen staan aan de orde moet komen.

Het is niet alleen de talenkwestie, die bij het onderwijs rekening houden eischt met plaatselijke toestanden, elke streek heeft zijn eigen behoefte en die specialiseering wordt tot nog toe ten eenenmale gemist: overal worden desaschooltjes, tweede en eerste klas scholen opgericht naar hetzelfde model hoewel de bevolking verschillende opleiding noodig heeft en hier meer voor den landbouw, daar voor het ambacht, ginds zelfs voor den handel of elders voor de visscherij een kleine opleiding noodig heeft. Er bestaan plannen om bij de desascholen onderwijs te geven in zeer elementaire zaken van den inlandschen landbouw, er bestaan ook plannen een weinigje ambachtsonderwijs te brengen in de desa, maar al door te zeggen „in de desa” hebben we het gevaar te pakken: dat behoeft niet in elke desa, hier toch is absoluut geen kans op het vestigen van ambachtsheden omdat er te veel op het land te doen is dan wel de gesteldheid van de desa brengt mee dat er geen gelegenheid is om aan materialen te komen en met handwerk te beginnen, elders en vooral in iets dichter bevolkte streken, is het heel noodig dat er timmerlui en metselaars worden van het thans jonge geslacht en zou het een zegen voor de bevolking zijn wanneer van de vroege jeugd af de kinderen in die richting wat handig en verstandig werden gemaakt, vooral is dit noodig in de meest zeer dichtbevolkte desa's in de naaste omgeving van de steden en in de steden zelve. Daar komt nog bij, dat elke streek ook weer eigen soort van cultures heeft en men in de bergstreken weer andere beginselen moet aankweeken dan in het lage land, terwijl ook de aard van het ambacht anders is in een pottenbakkersstreek dan in de groote stad, die meer behoefte heeft aan grondwerkers en timmerlui en metselaars. Nu spreekt het vanzelf dat men op de lagere scholen, de allerlaagste, geen speciaal ambacht of geen speciale cultuur zal gaan leeren, maar het zal niet lang meer kunnen duren of er komen inrichtingen die dat wel geven moeten en dan klemt te meer het bezwaar van de centralisatie.

Komen we dan ook bij het onderwijs, dat direct voor den arbeid, voor het in betrekking gaan gereed maakt, dan is dit alles nog veel duidelijker; wij in een groote stad gevoelen het gemis aan opgeleide werklui, aan handelsopleiding, aan personeel voor de publieke werken en voor de industrie; mandoors met een beetje technisch inzicht zijn zeer veel loon waard, maar men vecht er om en voor zeer vele is een mooi stuk leven te verdienen. Vaklui vindt men wel in de typografische vakken maar wat ontbreekt er niet veel aan hun inzicht al is hun handigheid dikwijls te loven. Hoe veel meer machinerieën zouden er niet zijn wanneer men maar wist, dat de werklui er mee om konden gaan en ze niet in een minimum tijd vernielen. Allerlei bedrijven verkeerden nu in een staat van achterlijkheid die alleen een gevolg is van gebrek aan personeel met wat technisch inzicht. Ook wordt menig bedrijf zwaar gedrukt door de noodzakelijkheid om personeel uit Europa te laten uitkomen, omdat hier geen opleidingen zijn voor het inlandsche personeel en het overig Indische ook niet geschikt is.

Het tegenwoordig onderwijs bestaat uit desa-onderwijs, dat totaal onvoldoende is en op kosten komt grootendeels van de desa die niet in staat is er iets van te maken: het is zuiver intellectueel onderwijs en eigenlijk is de bevolking daarvoor nog niet ver genoeg; langzamerhand zal haar dit moeten worden toegediend, maar smakelijk moeten haar de scholen worden gemaakt door dingen te leeren, waarvan men het nut inziet, zoo voelbaar en tastbaar als mogelijk. Hierbij moeten we evenwel dadelijk opmerken, dat die overgangstijd niet te lang zal behoeven te duren omdat de ervaring leert dat de kleine man al spoedig gaat inzien dat de school nut heeft en er zijn tallooze voorbeelden van dat de ouders met veel genoegen en trots de vorderingen volgen, die hun kroost maakt; des avonds in de desa, tegen dat het donker begint te worden, zit de familie dan voor de hutten en huisjes en leest de kleine voor uit het aller eenvoudigste leesboekje van deze primitieve scholen en is er trots in de oogen van de ouders te lezen. Die ervaringen wegen zeker op tegen de elders wel ondervonden gebrekkige lust om de scholen te bezoeken, dit alleen door een goed-ingerichte leerplichtwet op den duur zal zijn te beteren.

Daar het desa-onderwijs dus nog een andere stimulans moet hebben is het verbinden van praktijkonderwijs, een begin van vakonderwijs, een middel, dat evenwel om probaat te zijn een goede kennis vereischt van de behoeften van de streken, waar het moet worden gevestigd.

D
pa
de
he
ka
eer
on
eer
en
zoe
flat
vor
I
eer
de
voe
doc
voc
van
omc
gew
naa
ond
zij v
doel
de v
verl
voor
is ju
is, n
help
mees
lang
gezo
nen,
ken.
zeke
twee

Die kennis is alleen bij de naaste autoriteiten te vinden en bij de particulieren, die met de bevolking steeds te maken hebben, zoodat de wenschelijkheid om aan de Locale Raden bemoeienis te geven met het desa-onderwijs in dit stadium der inlandsche beschaving niet vreemd kan zijn. Wel is er iets voor te zeggen om op den duur, als men zich een goed denkbeeld heeft gevormd van wat op taalgebied met het onderwijs moet worden bereikt, het zuiver intellectueel onderwijs aan een centraal gezag over te laten en slechts het ambachts-, handels- en verder vakonderwijs aan de Locale Raden over te laten, maar zoolang nog een combinatie noodig is, zal het centrale gezag zooveel flaters begaan als nu worden gevonden, door wie met aandacht de vorderingen van het desa-onderwijs hebben gevolgd.

Komen we tot het betere lager onderwijs, dan hebben we in de eerste plaats te maken met het onderwijs op de tweede klas scholen, de toevlucht voor alle stadskinderen, wier ouders maar eenigszins gevoelen voor een betere toekomst van hun kroost. De wijze waarop door gewone werklui wordt gesproken over het onderwijs, doet de voorspelling wagen, dat de tijd niet lang meer is, dat het minimum van onderwijs wordt geacht dat te zijn van de tweede klas scholen, omdat zelfs zeer vele heel eenvoudige menschen er een betrekkelijk geweldige financiële opoffering voor geven om hun kind of kinderen naar particuliere schooltjes te zenden, waar ook Nederlandsch wordt onderwezen. Het is trouwens den menschen niet kwalijk te nemen, dat zij weinig gevoelen voor nog minder onderwijs, daar dat op de bedoelde scholen zelfs al buitengewoon eenvoudig is. De bewoners van de verschillende steden, waar vooral wordt uiting gegeven aan de verlangens in deze materie, weten dat het onderwijs hier absoluut niet voorbereidt tot wat er te later verlangd wordt van de kinderen. Noodig is juist hier een niet alleen intellectueel onderwijs, dat heel primitief is, maar een goed onderwijs, dat de diverse groepen der bevolking helpt aan werkers, die hun kost kunnen verdienen met handwerk. De meeste ouders kunnen hier evenmin als in de westersche volksbuurten lang op verdienste van de kinderen wachten en er moet voor worden gezorgd, dat de jongelui in de eerste plaats Maleisch goed kennen, in de tweede plaats weten hoe ze met de handen moeten werken. Practisch moet het onderwijs zijn en heel wenschelijk zou het zeker wezen als aan elke tweede klas-school een cursus van een of twee jaar was verbonden, waarin handwerken of beginselen van een

ambacht werden geleerd. De inrichting daarvan moet geheel worden geregeld door de omstandigheden van de plaats en zeker kan een Gemeenteraad in deze meer practisch te werk gaan.

De eerste klas-scholen beginnen nu werkelijk goede scholen te worden voor de meer gegoede inlandsche kinderen, moeten op den duur de opleiding geven voor de middelbare scholen, zooals dat in Nederland het geval is en op de Europeesche scholen. Ook hier is de taalkwestie nog niet opgelost, maar overigens is hier sprake van zuiver intellectueel onderwijs dat niet opleidt voor een speciale soort bedrijven en zeker op den duur zal moeten dienen om de bibit te leveren voor de intellectuels onder de groote inlandsche bevolking. Het centralisatiestelsel kan in deze waar het op veel differentiatie niet aankomt, geen kwaad en integendeel veel goed.

Hebben we hier in algemeene trekken getracht de taak ten aanzien van het gewone lager onderwijs af te bakenen, zoowel van het centrale als van het lagere gezag, er rest nog het zuiver vakonderwijs en in de door schrijver dezer opmerkingen gevolgde gedachtenlijn ligt het natuurlijk, dat ook dit gedecentraliseerd moet worden en wel naar den aard ervan zelfs tot de taak moet worden beschouwd van Gemeenteraden dan wel van andere plaatselijke Raden. Het technisch en het handelsonderwijs zeer zeker moeten afhangen van de meer juiste inzichten van de plaatselijke wetgevers en bestuurders; zoo zou er in de groote havensteden zeker al lang een inlanders-handelsschool zijn als de onderwijstaak door de Raden was ter hand genomen. En hier geldt hetzelfde voor de Europeesche scholen, hoewel wat het gewone lager onderwijs betreft de bovengenoemde wenschen alleen gelden de inlandsche scholen. Niet is daarmee gezegd, dat het onderwijs aan de Europeesche kinderen niet ook met plaatselijke toestanden rekening moet houden, maar dat is niet van zulk een omvang dat niet het centrale gezag in staat zou zijn die taak naar behooren te volvoeren.

Zoo zou het ons ook niet gewenscht voorkomen dat de regeering de zorg voor het middelbaar en hooger onderwijs van zich gaf en omdat daarbij trouwens nog vele andere omstandigheden in aanmerking zijn te nemen, willen we ons maar beperken tot het inlandsch lager onderwijs en het vakonderwijs voor Inlanders en Europeanen.

Voor al het vakonderwijs heeft nog heel wat aanvulling noodig, zal er voldoende worden voorzien in de behoefte, met het jaar merkbaar

stijgende, aan geschoolde werkkrachten, terwijl een noodig leerlingensstelsel, dat wil dus zeggen een vakopleiding in de werkplaats, allicht kans van slagen heeft als men er jongelui krijgt, die gewoon zijn te leeren in plaats van zooals nu veel al het geval moet zijn, kampong-kinderen, die alleen de gulden vrijheid met de nadeelen van dien hebben genoten en die geen voet bij stuk weten te houden.

Waar vroeger de loonen in nijverheid en handel niet zoo hoog waren dat de betrekkingen daar preferabel waren boven andere, daar is tegenwoordig zeker een aanmoediging aanwezig in een mooi loon voor den vakman op menig gebied en tal van bedrijven zullen beter loopen en vele takken van bedrijf zullen hier nieuw kunnen worden ingevoerd als er maar geschikte werkkrachten te vinden zijn. De practijk alleen kan uitmaken, in welke mate bij het lager onderwijs met de behoeften rekening gehouden kan worden en wat er moet worden onderwezen.

Er rest nu een heel belangrijke vraag en wel deze: welke Locale Raden zullen het best kunnen voldoen aan de boven gestelde wensche-lijkheden? Een vraag die thans te moeilijker is op te lossen, waar alleen van de Gemeenteraden vast staat, dat ze zullen blijven bestaan, terwijl de Gewestelijke Raden geleidelijk-aan zullen verdwijnen om plaats te maken voor gouvernements-, afdeelings- en regentschapsraden. Voor zoover het ontwerp van den regeeringscommissaris de zaak voorstelt, kunnen we nog geen voldoende inzicht krijgen in den toestand zooals die zal worden na de bestuursreorganisatie. Schrijver dezer heeft over de aanstaande radenveranderingen eenigen tijd geleden enkele opmerkingen gemaakt in dit tijdschrift en kan dus de algemeene feilen en voordeelen van de plannen hier voorbijgaan, al is er een kleine verandering te constateeren in vergelijking met het oorspronkelijk ontwerp. De gouvernements raden zullen slechts een enkelen keer samenkomen en dat wel vermoedelijk alleen om de begrooting vast te stellen; inderdaad zullen bezwaren van groote afstanden en drukke eigen werkzaamheden van eventueel te benoemen leden herhaaldelijk bijeenkomen onmogelijk maken. De waarde van de raden is daardoor ook, tot zeer geringe afmetingen teruggebracht en is alleen voldoende om de uitvoerende macht van den hoogen ambtenaar, den gouverneur, terug te brengen binnen de grenzen der begrooting. Als zoodanig doen ze natuurlijk goed werk mits de leden op bijzonder gedetailleerde wijze op de hoogte worden gesteld van alles wat de begrooting kan raken en

er alle voorwaarden zijn om van een volkomen inlichting der leden te spreken, die dan ook de algemeene zaken van het gouvernement zullen moeten kunnen beoordeelen in vollen omvang.

Het zwaartepunt voor de behartiging der plaatselijke zaken zal moeten worden gezocht bij de raden over kleiner territoir en dan is de keuze tusschen de afdeelingsraden en de regentschapsraden. Zal op den duur de eenheid moeten worden gevonden in een regentschap, thans is nog lang geen sprake van de mogelijkheid om in zulke kleine ressorten voldoende welonderlegde en voor de politieke zaken geschikte leden bijeen te krijgen van voldoende onafhankelijkheid. Wij hebben herhaaldelijk betoogd, dat de beste oplossing van het vraagstuk der Locale Raden buiten de gemeenten moet worden gezocht in de zoo klein mogelijke ressorten, gerekend naar de mogelijkheid om voldoende geschikte en onafhankelijke personen van de verschillende landaarden als leden van vertegenwoordigende colleges te krijgen. En dan zal men onmogelijk verder kunnen gaan in de eerste tien jaren dan een samenvoeging van twee op drie der tegenwoordige afdeelingsressorten, die nu onder assistent-residenten zijn gesteld. En deze zullen voor de behartiging van onderwijs-nooden zeker klein genoeg wezen.

We kunnen thans, hangende de reorganisatie van het binnenlandsch bestuur, onmogelijk definitieve conclusies trekken over de wenschelijkheid om het onderwijs aan dit of dat college ter behartiging aan te bevelen. Alleen zouden we beslist willen zeggen dat de Gemeenteraden zeer in het belang van hun bevolking zullen handelen door te beginnen het vakonderwijs aan te pakken en daarna, in overleg met de rijksautoriteiten op onderwijsgebied, beginnen de lagere scholen behalve de eerste klas-scholen te voorzien van onderwijs in practische zaken; hoe men dat zal gedaan krijgen, door toevoeging van een cursus dan wel door andere inrichting van het onderwijs zelf, is beter door de deskundigen uit te maken. Maar van den raad zal in elk geval de drang moeten uitgaan naar het bereiken van voldoende lager onderwijs om in de behoeften te voorzien aan voldoende vakonderwijs.

Waar de reorganisatie nog wel zeer vele jaren reorganisatie blijven zal voor in alle deelen van Java een nieuwe organisatie zal zijn ingevoerd, mag wel al gerekend worden met het bestaan van de Gewestelijke Raden en vooral daar, waar geen Gemeenteraden zijn, zooals in verscheiden gewesten het geval is, blijft voor de Gewestelijke Raden nu al een taak te vervullen over, die later wel zal worden overgenomen

door andere colleges. Het practisch onderwijs in de desa's zou door die raden zeer zeker het allerbeste kunnen worden behartigd, want hier hebben de menschen een beslissing uit te spreken, die dagelijksch de bevolking waarnemen en die weten wat ze behoeft. Daarmee is natuurlijk niet gezegd, dat ze ook steeds doen naar wat ze weten het belang te zijn van de bevolking, maar dat kan hier nu eemmaal niet in aanmerking komen; daarin is alleen verandering te brengen door een betere samenstelling van deze Raden, die de regeering nog geheel in handen heeft. Het vermoeden ligt voor de hand, dat de inlandsche leden op onderwijsgebied thans niet meer zoo conservatief of onverschillig zullen blijken te zijn. Ook het vakonderwijs in een of meer der afdeelingshoofdplaatsen zal door Gewestelijke Raden kunnen worden behartigd.

De zorg van de Locale Raden moet thans in de eerste plaats een versterking van de gelegenheden zijn om onderwijs te krijgen en de regeering moet er door worden vrijgemaakt van een deel harer taak om de andere gedeelten met meer kracht te kunnen entameeren. Daarom zouden we voorloopig gewenscht vinden als de regeering het zuivere intellectueele onderwijs geheel voor zich hield, dat wil zeggen de scholen zonder technisch onderwijs en deze in peil geleidelijk verhoogt, het bezoek vergemakkelijkt en het aantal sterk uitbreidt; dat kan in de streken buiten de groote gemeenten door de tweede klas scholen, in de groote gemeenten door de eerste klas scholen sterk te vermeerderen en tot werkelijk uitstekende lagere scholen te maken.

Wat het desa-onderwijs betreft, dat zullen de Gewestelijke Raden ter hand kunnen nemen, maar dan onder de voorwaarde, dat een voortdurende zorg ervoor plicht is en de bestaande scholen worden overgedragen met de noodige fondsen en de mogelijkheid, door een bijdrage uit de inlandsche inkomsten, landrente en bedrijfsbelasting, om het aantal te verhoogen; hoe meer scholen er door de Raden noodig worden geacht, hoe grooter het bedrag uit de rijks middelen zal zijn te maken. De controle op goed besteden daarvan mag desnoods bij het departement van onderwijs liggen.

Op den duur zullen de tweede klas scholen ook wel in de desa's de lagere school moeten worden, maar boven hebben we getracht uiteen te zetten waarom dat thans nog bezwaren heeft. Er moet dus wat gevonden worden om het onderwijs in de desa, zooals het nu is, te

verbeteren en meer algemeen en vruchtdragend te doen worden; als een college, dat dicht bij de bevolking staat, tot taak neemt daartoe mee te werken, mogen we wel verwachten, dat de stem van het groote publiek meer gehoord wordt en verhoord worden de wenschen, die thans te zwak weerklinken in Batavia, door de muren van de departementsgebouwen heen.

Semarang, 28 Juli '14.

J. F. H. A. LATER.

Decentraliana.

Zooals in het eerste jaarverslag omtrent het vereenigingsorgaan (Mededeeling No. 8, bladzijde 9) reeds werd medegedeeld ving de Commissie van Redactie verleden jaar haar arbeid aan met bij schrijven van 22 Mei 1913 de medewerking in te roepen van de Voorzitters der Locale Raden en wel door hun te verzoeken afschrift of afdruk van alle belangrijke nota's, prae-adviezen, voorstellen, raadsbeslissingen en andere belangrijke stukken geregeld aan haar te willen doen toekomen.

Bij circulaire van 3 Juni 1913 deelde de Commissie voorts aan de Raadsvoorzitters mede, dat het in haar voornemen lag in het tijdschrift een rubriek „Personalialia” op te nemen en verzocht ze om mededeeling van de benoeming van Voorzitters, de verkiezing en de benoeming van Raadsleden, alsmede van de benoeming van Ambtenaren in dienst van het Locale Ressort.

Omtrent de resultaten van een en ander zegt het Verslag, dat deze vrij sober waren.

Sedert de publicatie van meerbedoeld Verslag (Mei 1914) mag de Commissie zich niet in het ontvangen van meer stukken en mededeelingen dan in het vorige vereenigingsjaar verheugen.

Wil het tijdschrift evenwel beantwoorden aan een der voorname bedoelingen, waarmede het werd ingesteld n. l. om van elders gemaakte studie en opgedane ervaring in ruimen kring te doen profijt trekken, dan zal de Commissie de beschikking over vorenbedoelde afschriften en (of) afdrukken niet mogen missen. De rubriek „Personalialia” kan alleen eenige waarde krijgen, indien de mutaties onder het Raadspersoneel geregeld kunnen worden opgenomen.

De Commissie van Redactie meent daarom bij H. H. Raadsvoorzitters, die haar een en ander tot op heden niet geregeld deden toekomen, met klem op die toezending te moeten aandringen.

* *

Aan het Indische ontwerp der Begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915 (zie afl. 3, Jaarg. 2, pag. 66) ontleenen we nog het volgende:

Afdeeling: Plaatselijk en gewestelijk zelfbestuur. Onderafdeeling 337. Uitkeeringen aan gemeenten wegens heffing van locale belastingen. De bruto-opbrengst der locale belastingen heeft gedurende 1913 in ronde cijfers bedragen in de gemeenten Batavia f 118.980, Meester Cornelis f 4.863, Buitenzorg f 5.058, Bandoeng f 28.710, Cheribon f 2.461, Pekalongan f 2.928, Tegal f 8.183, Semarang f 87.877, Soerabaia f 47.126, Magelang f 607, Kediri f 2.063, Padang f 7.075, Medan f 21.387 en Makasser f 2.808.

Krachtens het bij de begrooting van 1913 aanvaarde stelsel van hulpverleening hebben genoemde gemeenten voor 1915 dus aanspraak op eene uitkeering van f 340.128.

Evenals in 1914 zal voorts de op 1 April j. l. ingestelde gemeente Malang in 1915 weer de voordeelen van dit stelsel behooren te genieten, in dien zin dat aan die gemeente wordt uitgekeerd de gedurende 1913 door het gewest Pasoeroean aldaar ter voorziening in eene zuiver plaatselijke behoefte geheven opcenten op de personeele belasting.

De bruto-opbrengst bedraagt f 6.671, zoodat het totaal van dezen post bedraagt f 346.799 of rond f 346.800.

Onderafdeeling 338. Tegemoetkomingen aan locale ressorten in verband met de overdracht van overvaarten. Uit dezen hoofde wordt voor 1915 een bedrag van f 33.419 noodig geacht.

Het voornemen bestaat om met ingang van 1 April 1915 de afschaffing van de pacht der overvaarten uit te strekken tot de gewesten Rembang, Soerabaia, Madoera en Kediri, waarmede aan het bestaan der pacht op geheel Java en Madoera een einde zal zijn gemaakt. Hiermede zal gemoeid zijn een bedrag van f 29.319 voor de aanschaffing van materieel en van f 27.215 wegens bediening en onderhoud gedurende 9 maanden, zoodat het totaal van den post ditmaal is te stellen op ongeveer f 89,955.

Met de afschaffing van de pacht in laatstgenoemde 4 gewesten zal verder gepaard gaan een verlies aan inkomsten wegens derving van pachtschat ten bedrage van f 51.500 's jaars.

Onderafdeeling 343b. Tegemoetkoming aan het cultuurgebied der residentie Oostkust van Sumatra voor den z. g. n. asweg. Eenige jaren geleden werd door den Plaatselijken Raad van het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra verzocht om gedurende de eerstvolgende 5-jarige periode aan zijn ressort een bijdrage van f 300.000 per jaar te verleen in het belang der verbetering van het wegnnet. Die verbetering zou in hoofdzaak bestaan uit eene doortrekking in het noordelijke en zuidelijke richting alsmede de verdere verharding van den z. g. asweg, die op eenigen afstand van de kust een groot deel van het Cultuurgebied doorsnijdt.

Op dit verzoek is afwijzend beschikt, omdat destijds nog niet vast stond dat deze weg geacht moest worden meer dan het rechtstreeksche plaatselijke belang der doorsneden landschappen te dienen.

Inmiddels hebben zich nieuwe overwegingen doen gelden. In de laatste jaren is het automobiëlverkeer in het Cultuurgebied zeer sterk toegenomen, waardoor de niet verharde wegen buitengewoon te lijden hebben en deze omstandigheid maakt de afwerking van de bedoelde wegen in een sneller tempo wenschelijk. Ook andere redenen—de eischen van de oeconomische ontwikkeling, het toenemend bezoek van vreemdelingen, ook door de nabijheid van de Straits, e. d.—dringen daartoe. Er is dus aanleiding om den Cultuurraad te steunen en hem in de gelegenheid te stellen dit sneller tempo aan te nemen, en zulks te meer, omdat, naar gebleken is, verwacht kan worden, dat nog in het loopende jaar door den Plaatselijken Raad van het Cultuurgebied eene locale wegenbelasting zal worden ingevoerd en dus ook dit college van zijne zijde zal medewerken tot verbetering van den toestand.

Na de invoering van de locale wegenbelasting zal eene principieele subsidieregeling worden getroffen. Ter voorkoming van vertraging is in afwachting hiervan een bedrag van f 200.000.— voor subsidie uitgetrokken.

Voorts zullen door den voor dezen arbeid behoorlijk geoutilleerden technischen dienst van het Cultuurgebied uitgewerkte begrootingen van kosten voor hoogerbedoelde werken worden opgemaakt, die na verificatie bij het Departement der Burgerlijke Openbare Werken mede tot grondslag kunnen dienen voor de bepaling van het bedrag der in totaal

toe te kunnen tegemoetkoming en van het aantal jaren, waarover die tegemoetkoming zal moeten worden verdeeld.

*
* *

Regeling van het marktwezen door de Locale Raden. De Gouverneur-Generaal, „in verband met de instelling van Locale Raden het wenschelijk achtende de regeling van het marktwezen zooveel mogelijk aan die raden over te laten” heeft bij besluit van 30 April 1914 eene ordonnantie vastgesteld (opgenomen in Staatsblad No. 379 van 1914), waarbij is goedgevonden en verstaan:

Ten eerste. Ten vervolge van de ordonnantie van 23 Maart 1875, (Staatsblad No. 82), voor de afdeelingen Stad en Voorsteden van Batavia, Meester-Cornelis, Tangerang en Buitenzorg der residentie Batavia buiten werking te stellen het Reglement en tarief voor de onderscheidene bazaars, gelegen in de Stad en Voorsteden van de baljuwage Batavia alsmede in de afdeelingen Buitenzorg en Krawang, vastgesteld bij het besluit van den Commissaris-Generaal van 17 November 1829, No. 1 (Staatsblad No. 111), zooals dit sedert is gewijzigd en aangevuld, behoudens ten opzichte van de bij artikel 2 van dat Reglement en tarief wettig verklaarde particuliere bazaars.

Ten tweede. In te trekken de volgende bepalingen en voorschriften:

- a. de publicatie van 11 September 1849 (Staatsblad No. 44), benevens de in de bijlage daarvan vervatte voorwaarden;
- b. de artikelen 3, 4 en 5 van de publicatie van 16 December 1851 (Staatsblad No. 73);
- c. de artikelen 2, 3 en 4 van de publicatie van 2 Juni 1853 (Staatsblad No. 44);
- d. het besluit van 18 October 1853, No. 7 (Staatsblad No. 90);
- e. de ordonnantie van 26 Augustus 1869 (Staatsblad No. 66).

Ten derde. Deze ordonnantie treedt in werking op een door den Gouverneur-Generaal te bepalen datum.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal opgenomen in Staatsblad No. 380 van 1914 is het hiervoor sub ten derde bedoelde tijdstip bepaald op 1 Juni 1914.

*
* *

Pestgevaar. In de Javasche Courant van 17 Juli 1914 is opgenomen eene ordonnantie, regelende de verbetering en afbraak van pestge-

vaarlijke gebouwen en in zake de met het oog op het pestgevaar te stellen eischen nopens de oprichting van nieuwe gebouwen, de uitbreiding of verandering van bestaande gebouwen en het in gebouwen bewaren van rijstvoorraden en andere goederen.

De Indische Raden.

Bandoeng (Gemeente). *Financieele verhouding tusschen Land en Gemeenten.* Naar aanleiding van een desbetreffend schrijven ontving de Voorzitter van den Raad der Gemeente Bandoeng onder dagtekening van 17 Juni 1914 van den Adviseur voor de Decentralisatie de navolgende missive (No. 617/A):

1. Naar aanleiding van Uw brief van 28 April j.l. No. 431 heb ik de eer UEdG. hierbij te doen toekomen de gevraagde specificatie van het voor de gemeente Bandoeng afgezonderd bedrag.

2. Tot eene verhooging van dit bedrag zal de Regeering, afgaande op het aan den Gemeenteraad van Batavia gericht schrijven van den 1sten Gouvernements Secretaris van 15 September 1909 No. 2442, alleen willen besluiten wanneer kan worden aangetoond „dat het voor onderhoud, herstelling en vernieuwing van *alle* aan de gemeente in beheer gegeven werken *te zamen* berekend en afgezonderd bedrag voor dat doel onvoldoende is, of, met andere woorden, dat aan de gemeente in *totaal* te weinig zou zijn gegeven om *in dezelfde mate* als te voren door het Land geschiedde, te voorzien in de behoeften, wier voorziening tot den werkring van den Gemeenteraad is gebracht”.

3. Eene aantooning als door den Gemeenteraad van Batavia onlangs ingediend, waarbij de afgezonderde gelden en de gedurende een reeks van jaren *werkelijk gedane* uitgaven naast elkaar worden gesteld, beantwoordt — het behoeft wel nauwelijks gezegd — *niet* aan de bedoeling.

4. Overigens mag niet worden vergeten dat sedert de brief van 15 September 1909, No. 2442, werd geschreven, de Regeering een voor de gemeenten *zeer voordeelig* stelsel van hulpverleening — uitkeering van de bruto-opbrengst der geheven locale belastingen — heeft aanvaard en dat, zooals bij de behandeling van andere Gemeenteraden om verhooging der afgezonderde geldmiddelen gebleken is, naar Haar oordeel, behoudens

zeer bijzondere omstandigheden, hiermede aan die gebiedsdeelen voldoende financieele steun verzekerd is.

5. Hieraan wil ik toevoegen dat de Circulaire van den wd. 1sten Gouvernements-Secretaris van 17 April 1913 No. 977 waarbij bedoeld stelsel van hulpverleening werd geïntroduceerd, de mogelijkheid van het verleen van subsidie voor buitengewoon kostbare werken open laat en dat hiervan allicht ook de gemeente Bandoeng ten behoeve van den aanleg van nieuwe of zware herstellingen aan bestaande werken gebruik zal kunnen maken.

6. Of er misschien overigens voor Bandoeng „zeer bijzondere omstandigheden” bestaan als waarop in Lid 4 bedoeld wordt, kan ik zonden meer niet beoordeelen. Bij gelegenheid zal ik dit punt desgewenscht gaarne mondeling met U behandelen.

7. Ten slotte de opmerking dat eene berekening, wat in de naaste 10 jaren voor de doeleinden, waarvoor het Land thans bijdraagt, noodig wordt geacht, m. i. zeker geen doel zou treffen.

De Adviseur voor de Decentralisatie.

Bij deze missive is als bijlage gevoegd eene specificatie van het voor de gemeente Bandoeng uit de algemeene geldmiddelen afgezonderd bedrag, zooals dat het laatst is verhoogd en vastgesteld bij de ordonnantie in Staatsblad 1913 No. 179.

Ambtenaren. Verordeningen. Eedsaflegging. In het extra-bijvoegsel No. 8 der Javasche Courant van 17 April 1914, No. 31, is afgekondigd eene verordening op de eedsaflegging door gemeente-ambtenaren en andere personen belast met de uitvoering van 's Raads verordeningen of met de opsporing van overtredingen daarvan.

Batavia (Gemeente). Verordeningen. Verkeer. Gewapende macht. De Raad stelde in zijne vergadering van 6 Juli 1914 vast eene „verordening houdende verbodsbepalingen tegen het verstoren der orde van afdeelingen der gewapende macht”.

We laten hieronder de voornaamste bepalingen uit deze verordening volgen:

Gedurende de oefeningen der gewapende macht, die gehouden worden op bij de Gemeente in beheer zijnde terreinen, is aan een ieder de toegang tot het terrein, waar de oefeningen gehouden worden, voor zoover de bevelvoerende officier zulks noodig oordeelt, ontzegd.

Het is verboden de oefeningen der gewapende macht en de orde van marcheerende troepen, behorende tot genoemde macht, mits deze troepen, zich op den openbaren weg bevindende, minder dan 120 Meter weg in beslag nemen, op eenigerlei wijze te verstoren.

Bij het ontmoeten van een marcheeren den troep, als in de vorige alinea bedoeld die minder dan 120 Meter weg in beslag neemt, op de openbare wegen, zijn bestuurders van rij- en voertuigen verplicht, indien er voldoende vrije ruimte is de door hen bestuurde rij- en voertuigen niet vlugger te doen voortbewegen dan met de snelheid van een paard in matigen draf, en indien er geen voldoende vrije ruimte is, te wachten totdat de troep voorbij zal zijn.

Bestuurders van rij- en voertuigen, wier weg gekruist wordt door een op den openbaren weg zich bevindenden troep, als in de vorige alinea bedoeld, zijn verplicht hunne rij- en voertuigen te doen stilstaan, totdat de kruising is vrijgemaakt en wel op een voor den troep niet hinderlijken afstand.

Waar in de verordening gesproken wordt van gewapende macht, worden mede daaronder verstaan „alle gewapende korpsen door de Regeering erkend”.

Onder het terrein, bedoeld in artikel één der verordening, worden in geen geval verstaan: de openbare wegen.

Verstoring der orde van een op den openbaren weg marcheerende troep, zal niet strafbaar zijn, wanneer de troep zich niet houdt aan de regelen voor het verkeer.

Cheribon (Gemeente). *Verordeningen. Brandgevaar (Wering van). Dakbedekking.* In het extra-bijvoegsel No. 10 van de Javasche Courant van 15 Mei 1914, No. 39, is afgekondigd eene „verordening op de dakbedekking binnen de gemeente Cheribon”. Bij deze verordening is het verboden nieuw op te richten gebouwen met atap of andere licht ontvlambare materialen te bedekken of te doen bedekken. Voor gebouwen van geheel tijdelijken aard, niet bestemd om tot woning te dienen, kan met toestemming van 's Raads Voorzitter, een der hiervoor bedoelde dakbedekkingen worden gebruikt.

Cheribon (Gewest). *Verordeningen. Bosschen.* In het extra-bijvoegsel No. 10 van de Javasche Courant van 15 Mei 1914, No. 39, is afgekondigd eene „verordening tot beveiliging van 's Lands bosschen ge-

leggen in het gewest Cheribon". De verordening bevat bepalingen tot beveiliging der bosschen tegen diefstal, brand en beschadiging.

Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra. *Verordeningen.* In het extra-bijvoegsel No. 7 van de Javasche Courant van 3 April 1914, No. 27, is afgekondigd eene „verordening houdende verklaring, welke der door den plaatselijken raad van het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra vastgestelde verordeningen en der binnen zijn ressort met uitzondering van de gemeente Medan van kracht zijnde door den voormaligen afdeulingsraad van Deli en door het Hoofd van gewestelijk bestuur vastgestelde verordeningen of reglementen en keuren van politie, tegen wier overtreding straf is bedreigd, op en na één April 1914 nog zullen gelden."

Kediri (Gewest). *Verordeningen. Rubber.* In het extra-bijvoegsel No. 9 van de Javasche Courant van 1 Mei 1914, No. 35, is afgekondigd eene „verordening houdende verbod van het vervoer van bereide en onbereide rubber bij nacht", vastgesteld door den Gewestelijken Raad van Kediri. Ingevolge die verordening is het verboden van 's avonds zes uur tot 's morgens zes uur bereide of onbereide rubber te vervoeren, te laten vervoeren, in ontvangst of in bewaring te nemen en te geven.

Madioen (Gewest). *Verordeningen. Logementen.* In het extra-bijvoegsel No. 10 van de Javasche Courant van 15 Mei 1914, No. 39, is afgekondigd eene „verordening op de Inlandsche passantenhuizen (z.g. pak-oplakan)", vastgesteld door den Gewestelijken Raad van Madioen. Ingevolge die verordening mogen Inlandsche passantenhuizen (z.g. pak-oplakan) niet worden opgericht dan na verkregen schriftelijke vergunning van het districtshoofd. Voor zoover die inrichtingen ter districtshoofdplaats gelegen zijn, is de beheerder of eigenaar gehouden dagelijks aan het districtshoofd zoo mogelijk in registervorm rapport te doen van de opgenomen gasten, welk dagelijksch rapport, voor zoover die inrichtingen zich bevinden op een onderdistrictshoofdplaats, geschieden moet aan het onderdistrictshoofd, terwijl een wekelijksch rapport plaats heeft aan het betrokken onderdistrictshoofd, waar het betreft inrichtingen van dezen aard elders gelegen.

Verordeningen. Orde, zindelijkheid, veiligheid. In hetzelfde extra-bijvoegsel is afgekondigd eene „verordening op de orde, netheid, zinde-

lijkheid en veiligheid in het Gewest Madioen," vastgesteld door den Gewestelijken Raad van Madioen.

Magelang (Gemeente). *Pasarwezen. Verordeningen.* In het extra-bijvoegsel No. 10 der Javasche Courant van 15 Mei 1914, No. 39, is afgekondigd de verordening „Huishoudelijk Reglement voor de gemeentelijke pasars te Magelang."

Medan. *Ambtenaren. Verordeningen.* De Raad der Gemeente Medan heeft den rechtstoestand van de Europeesche ambtenaren dier Gemeente bij verordening geregeld. Deze verordening is, evenals een verordening tot aanvulling dier verordening, afgekondigd in het extra-bijvoegsel No. 7 der Javasche Courant van 3 April 1914, No. 27.

Verordeningen. In het extra-bijvoegsel No. 7 der Javasche Courant van 3 April 1914, No. 27, is afgekondigd eene „verordening houdende verklaring, welke der door den gemeenteraad van Medan, den voormaligen afdeelingstraad van Deli en het Hoofd van Gewestelijk Bestuur vastgestelde verordeningen of reglementen en keuren van politie, tegen wier overtreding straf is bedreigd, op en na één April 1914 nog zullen gelden."

Padang. *Bedienden. Verordeningen.* In het extra-bijvoegsel No. 8 der Javasche Courant van 17 April 1914, No. 31, is afgekondigd eene „verordening op de registratie van- en het toezicht op de bedienden, behorende tot de Inlandsche en daarmede gelijkgestelde bevolking in de gemeente Padang" vastgesteld door den Raad dier Gemeente.

We laten hieronder de voornaamste bepalingen uit deze verordening volgen:

Onder bedienden worden verstaan alle personen, behorende tot de Inlandsche en daarmede gelijkgestelde bevolking, die al of niet tegen een bepaald loon gebezigd worden tot het geregeld verrichten van persoonlijke diensten, waaronder begrepen stal- of tuinwerk ten behoeve van een bepaalden werkgever, in diens woning of de aanhoorigheid daarvan, voor een bepaalden tijd dan wel zonder tijdsbepaling tot wederopzeggens toe.

Bedienden in societeiten zijn daaronder begrepen.

Iedere bediende is verplicht binnen drie dagen na elke indiensttre-

ding zich als zoodanig aan te geven ter gemeente secretarie, onder opgave van naam, geboorteplaats, ouderdom, zoo nauwkeurig mogelijk, woonplaats (kampong), landaard, en of hij al dan niet gehuwd is, en voorts van naam, woonplaats, beroep van zijn vroegeren en zijn nieuwen werkgever.

De bediende die zijn, zich hier vestigende, werkgever van elders is gevolgd, doet die aangifte binnen eene maand, na zijn aankomst ter plaatse.

Iedere werkgever, die een bediende in dienst neemt of daaruit ontslaat is verplicht binnen drie dagen daarvan aangifte te doen ter gemeente secretarie.

Iedere bediende is verplicht bij het verlaten van zijn dienst binnen drie dagen ter gemeente secretarie daarvan mededeeling te doen.

Iedere bediende die de gemeente Padang voor goed verlaat, is verplicht daarvan voor zijn vertrek ter gemeente secretarie kennis te geven.

Ter gemeente secretarie wordt een register van bedienden aangehouden.

Voor iederen bediende wordt een afzonderlijk folio aangelegd.

Daarin worden de hiervoor bedoelde aangiften ingeschreven en tot vaststelling van de identiteit der bedienden van elk een afdruk van den linkerduim opgenomen bij elke door hen gedane aangifte.

Aan iederen bediende, ingeschreven in het register vermeld in het voorgaand artikel, wordt door den houder van voormeld register, een door den voorzitter van den gemeenteraad te waarmerken zakboekje uitgereikt.

De ambtenaar, belast met het bijhouden van het register, zal dat boekje bijhouden geheel overeenkomstig de gegevens van dat register.

In dat boekje zal ook opgenomen worden de afdruk van den linkerduim van den betrekkelijken bediende.

De kosten van dat boekje bedragen f 0.10.

Bij wegraking of onbruikbaarheid van het zakboekje zal op aanvraag een nieuw, volgens de gegevens in het register bijgewerkt exemplaar worden uitgereikt tegen betaling van f 1.— (een gulden), met vermelding in het register en in het zakboekje met rooden inkt van den datum der tweede of verdere uitgifte.

De werkgever is verplicht gedurende den tijd dat de bediende bij hem in dienst is, het boekje in bewaring te houden bij elke aanvraag door de politie deze de inzage daarvan te geven, dan wel tegen ontvangstbewijs af te geven, en bij ontslag van den bediende aan dezen dat terug te geven.

Het is den bediende verboden ter misleiding van derden dat boekje aan anderen af te staan, dan wel van een aan een ander toebehoorend boekje gebruik te maken.

Zoowel ten aanzien van bedienden, die bij de inwerkingtreding der verordening reeds in dienst zijn, als hunne werkgevers, moet gelijke aangifte als bij indiensttreding binnen eene maand na de inwerkingtreding der verordening geschieden.

Palembang. (*Gemeente*) *Verordeningen. Huisnummering.* Door den Raad der Gemeente Palembang is vastgesteld eene verordening op het nummeren van erven, woonhuizen en andere gebouwen en het gebruik van naamborden in de gemeente Palembang.

We laten hieronder de voornaamste bepalingen uit deze verordening volgen:

Ieder binnen de gemeente Palembang gelegen erf, woonhuis of ander gebouw, moet voorzien zijn van een nummer, het welk wordt uit gedrukt door duidelijk leesbare Arabische cijfers, van ten minste 0.08 meter lengte en 0.04 meter breedte en daarboven een Romeinsch cijfer of letter aanduidende de wijk of kampoeng waarin het erf of gebouw gelegen is, zooals dat door 's Raads Voorzitter zal worden geregeld, een en ander aangebracht op een plaatje van metaal van ten minste 0.10 meter in het vierkant.

Voor eene nummering komen niet in aanmerking gebouwen, welke uit hunnen aard een zeer tijdelijk karakter dragen.

De nummerplaatjes worden van gemeentewege verstrekt door of namens 's Raads Voorzitter tegen betaling door den aanvrager van ten hoogste 25 cent per plaatje.

In het belang eener behoorlijke nummering geschiedt de eerste bevestiging dier plaatjes van gemeentewege op een duidelijk zichtbare plaats.

De eigenaar van het erf, woonhuis of gebouw is verplicht te zorgen, dat het daaraan van gemeentewege bevestigd nummerplaatje steeds in goed onderhouden staat verkeert.

Wanneer door bebouwing van een erf of verbouwing van een woonhuis of ander gebouw, verplaatsing van het nummerplaatje noodzakelijk wordt is de eigenaar gehouden tot die verplaatsing naar eene duidelijk zichtbare plek zoo spoedig mogelijk het noodige te verrichten.

In
opge
den
tooi
koste
woor
Inc
geraa
aan t
beves
Ied
legen
werki
zal zi
houte
en vo
op du
De
van
verme
Vo
No. 2

Sen
gang
dent
dent,
wege
den F
Naa
van 2
Reside
doorze
De
den v
cretari
Advis
Reside

Indien een woonhuis wordt gebouwd of eenig ander gebouw wordt opgericht, hetwelk voor het eerst van een nummer plaatje moet worden voorzien, is de eigenaar verplicht binnen een maand na de voltooiing bedoeld plaatje tegen betaling van de in artikel 2 bedoelde kosten aan te vragen en op een duidelijk zichtbare plaats aan het woonhuis of gebouw te bevestigen.

Indien het nummerplaatje onbruikbaar is geworden, of verloren is geraakt is de eigenaar verplicht binnen veertien dagen een nieuw plaatje aan te vragen tegen betaling der kosten en dat op de oude plaats te bevestigen.

Iedere hoofdbewoner van eene binnen de gemeente Palembang gelegen woning is verplicht te zorgen, dat binnen een maand na de inwerkingtreding der verordening dan wel, nadat de woning door hem zal zijn betrokken, de ingang van erf of woning voorzien is van een houten of steenen bordje dan wel metalen plaatje, waarop zijn naam en voorletters (voor Inlanders de vadersnaam) in Latijnsche karakters op duidelijke wijze zijn aangebracht.

De toegangen tot de onbewoonde erven moeten voorzien worden van bordjes of plaatjes waarop de namen der eigenaren of bezitters vermeld staan.

Vorenbedoelde verordening is afgekondigd in het extra-bijvoegsel No. 7 van de Javasche Courant van 3 April 1914, No. 27.

Semarang (Gemeente). *Verlichting (Straat).* Op pagina 391 van Jaargang I maakten we melding van een voorstel van den Assistent-Resident voor de Politie te Semarang, door hem ingediend aan den Resident, om in de kampoengs eene straatverlichting van Gouvernements wege aan te brengen. Afschrift van dat voorstel was door hem aan den Raad der Gemeente Semarang aangeboden.

Naar aanleiding daarvan besloot dat College in zijne vergadering van 27 April j.l. zijne instemming daarmede te betuigen door den Resident te verzoeken dat voorstel met zijn gunstig advies te willen doorzenden aan de Regeering.

De Regeering is op dat voorstel niet ingegaan en wel op de gronden vervat in de hiernavolgende missives van den Gouvernements Secretaris, respectievelijk gericht aan den Resident van Semarang en den Adviseur voor de Decentralisatie, welke stukken den Raad door den Resident in afschrift werden aangeboden.

No. 1248.

Bijlage: 1.

Buitenzorg, den 16den Mei 1914.

Aan
den Resident van
Semarang.

Met referte aan het schrijven van den Wden Resident van Semarang van 18 Maart j.l. No. 5621/68 aan den Directeur van Binnenslandsch Bestuur, houdende ondersteuning van een bij dat schrijven overgelegd voorstel van den Assistent-Resident van Semarang om van Gouvernementswege over te gaan tot verlichting van de kampongs te genoemder plaatse, heb ik de eer, op last van den Gouverneur-Generaal, UHoogEdelGestrenge mede te deelen, dat Zijne Excellentie in het terzake aangevoerde geen voldoende grond heeft kunnen vinden om aan bedoeld voorstel gevolg te geven. Intusschen moge UHoogEdelGestrenge uit mijne in afschrift hiernevensgaande, aan den Adviseur voor de Decentralisatie gerichte missive van heden No. 1249 blijken, dat naar aanleiding van het voorstel door de Regeering de vraag in overweging is genomen of niet door opheffing van de autonomie der dessa's, wier gebied binnen dat van eene gemeente besloten is, de bezwaren zouden kunnen worden weggenomen, welke thans in den weg staan aan eene behoorlijke kampongverlichting van gemeentewege.

De Gouvernements-Secretaris.

No. 1249.

Buitenzorg, den 16den Mei 1914.

Aan
den Adviseur voor de Decentralisatie.

Met referte aan Uw schrijven van 21 April jl. No. 436/C en onder overlegging van afschrift van mijne aan den Resident van Semarang gerichte missive van heden No. 1248, heb ik de eer, op last van den Gouverneur-Generaal, UHoogEdelGestrenge mede te deelen dat Zijne Excellentie geen termen heeft kunnen vinden om gevolg te geven aan het voorstel van den Assistent-Resident van Semarang om van Gouvernementswege over te gaan tot verlichting van de kampongs te genoemder plaatse.

Zooals in Uw aangehaald schrijven is aangeteekend, is in de ordonantie in Staatsblad 1906 No. 120 bepaald, dat voortaan de Gemeenteraad van Semarang in de behoefte aan straatverlichting aldaar zou hebben te voorzien. Ten deze moet intusschen uiteraard een zeker voorbehoud worden gemaakt, ten aanzien van de binnen het locale ressort, gelegen dessas, aangezien de regeling van hare huishoudelijke belangen krachtens artikel 71 van het Regeeringsreglement tot de bevoegdheid der desa behoort.

Ook in verband met het vraagstuk der kampongwegen, waarop betrekking heeft mijn schrijven van 29 April jl. No. 1080 is bij den Landvoogd de vraag gerezen, of er geen termen zijn om een einde te maken aan het zelfstandig bestaan der desa's, wier gebied binnen dat van eene gemeente is besloten. Wellicht zouden dan door heffing van een straatgeld als anderszins van gemeentewege de noodige fondsen kunnen worden gevonden om tot verbetering van de wegen, goten enz. en van de straatverlichting in de kampongs over te gaan.

De Gouverneur-Generaal zou gaarne zien, dat met inachtneming van het vorenstaande het zoogenaamde kampongwegen vraagstuk door UHoogEdelGestrenge eenigszins breed werd opgevat. Bij voorbaat kan worden aangeteekend, dat desnoods bij Zijne Excellentie geen bezwaar zou bestaan tegen een voorstel tot wijziging van artikel 71 van het Regeeringsreglement.

Door UHoogEdelGestrenge uit te noodigen om bij de behandeling van de in mijne bovenvermelde missive van 29 April jl. No. 1080 met het verlangen van Zijne Excellentie rekening te willen houden, kwijt ik mij mede van een van Zijne Excellentie bekomen opdracht.

De Gouvernements Secretaris,

Hypotheekbank. De Raad besloot naar aanleiding van een desbetreffend request van den heer Th. J. F. A. Lieftrinck, onder nader omschreven voorwaarden en bepalingen, de Gemeente Semarang garant te stellen voor de verplichtingen, welke de door adressant op te richten hypotheekbank, ten doel hebbende in verschillende gemeenten in Nederlandsch-Indië onder hypothecair verband gelden uit te zetten, krachtens de door haar uit te geven pandbrieven tegenover derden op zich zal nemen tot een bedrag ten hoogste gelijk aan dat der in de Gemeente Semarang loopende en toegestane hypothecaire leeningen.

Verordeningen. Bruggen. Scheepvaart. Havenkanaal. De Raad stelde eene verordening vast betreffende de scheepvaart door de beide ophaalbruggen over het Nieuwe Havenkanaal te Semarang.

Gezondheid (Openbare). Commissies. De Raad besloot zich tot de Regeering te wenden met het verzoek:

- a. voor Semarang eene Gezondheidscommissie in te stellen, welke eene nader te omschrijven taak zal hebben, *met dien verstande dat de Commissie blijve een adviseerend lichaam, dat de bevoegdheid mist tot zelfstandig ingrijpen.*
- b. den Gemeenteraad in de gelegenheid te stellen zijn oordeel kenbaar te maken omtrent het ontwerp-reglement, dat eventueel voor zoodanige commissie zal worden gemaakt.

Semarang (Gewest) Waterafvoer, Verordeningen. Door den Gewestelijken Raad van Semarang is vastgesteld eene verordening, houdende bepalingen ter voorkoming van belemmering in den waterafvoer van rivieren en kanalen.

Soerabaja (Gemeente). Rijwielpewaarplaatsen. De Raad der Gemeente Soerabaja besloot in zijne vergadering van 22 Juli 1914 kosteloos te voorzien in de bewaring van rijwielen aan de openbare gemeentegebouwen en aan de Regeering te verzoeken hetzelfde te doen ten aanzien van de Gouvernements gebouwen.

De Regeering, Hare ambtenaren en de Locale Raden. Onder dit opschrift is in de 2de aflevering (bladzijde 31 e. v.) van ons tijdschrift een artikel opgenomen van de hand van den heer Jos. Suys, Lid van den Raad der Gemeente Soerabaja, betreffende het voorstel van den Resident van Soerabaja tot instelling eener „Commissie voor het Soerabaiasch werkplan”.

In de vergadering van 22 Juli j. l. werd dit voorstel met drie stemmen tegen aangenomen. In eene daarna gehouden vergadering zijn de debatten over dit voorstel heropend; bij de stemming staakten de stemmen. Waar de vergadering niet voltallig was, is de beslissing ter zake uitgesteld tot eene volgende vergadering.

On
niging
onder
Beh
1913,
heeft
deld c
en een
drijver
eenig

De
bij de
richtin
van g
blz. v
vatting
geniete
„Ge
regel
accepte
seldisco
geprofi
franco

Gem
ben, z
waarva
zullen
deposit
kosten

Er z
geweze
stort o

De k
een rek

Nederland.

(Overgenomen uit Gemeentebelangen No. 21).

Onderlinge risico-vereeniging van Nederlandsche Gemeenten. Deze vereeniging hield op 13 Juni j. l. haar jaarlijksche vergadering te Haarlem onder voorzitterschap van den burgemeester van Zwolle.

Behandeld werden de balans en de rekening en verantwoording over 1913, waaruit blijkt, dat het bedrijf der vereeniging gunstige uitkomsten heeft opgeleverd. Daarna werd een uitvoerig technisch verslag behandeld over de in 1913 aan werklieden der leden overkomen ongevallen en een ander verslag over een aantal bezoeken, aan de gemeentebedrijven gebracht, beide opgemaakt door den administrateur der vereeniging, de centrale werkgevers-*risico-bank*.

De voordeelen der Gemeentelijke Credietbank. Aan de circulaire, waarbij de gemeenten worden uitgenoodigd om deel te nemen aan de oprichting der gemeentelijke credietbank van de Nederlandsche vereeniging van gemeenten (zie het offiële bericht der vereeniging op de eerste blz. van Gemeentebelangen No. 18) ontleenen wij de volgende samenvatting van de voordeelen, welke de gemeenten van de bank kunnen genieten.

„Gemeenten, die tijdelijk geld moeten opnemen en daarvoor in den regel promessen of anticipatiebiljetten afgeven, zouden wissels kunnen accepteren aan de order van de credietbank, waardoor van het *wisseldisconto*, dat $\frac{1}{2}$ pCt. lager is dan het *promessendisconto*, kan worden geprofiteerd en thans de voorschotten aan de gemeenten tegen 4 pCt. franco zouden kunnen worden verleend.

Gemeenten, die gedurende een bepaalden tijd gelden disponibel hebben, zullen die à deposito bij de bank kunnen plaatsen, tot waarborg waarvan fondsen met 20 pCt. overwaarde, bij de Nederlandsche Bank zullen worden gedeponereerd, terwijl de door de bank overgenomen deposito's zullen worden gecontroleerd door een trust-maatschappij, kostenvrij voor de geldgevers.

Er zullen in de voornaamste steden des lands bankiers worden aangewezen, bij wie gelden, voor rekening der bank, kunnen worden gestort of opgenomen.

De bank zal crediet in blanco verleen aan gemeenten, die bij haar een rekening-courant openen. De bij de gemeenten vrijkomende gelden

worden door geheele of gedeeltelijke aanzuivering van debet-saldo's daardoor dadelijk rentegevend gemaakt.

Overwogen wordt de instelling van een grootboek, waarop ook, vooral ten gerieve van kleine geldbeleggers, inschrijvingen van f 100 en veelvoud daarvan zullen kunnen worden genomen ten name van de beleggers, waardoor deze thans bijv. een jaarrente van 4 pCt. zouden kunnen genieten en gevrijwaard zijn tegen het verloren raken van hunne stukken en tegen diefstal of brand, terwijl de bank hun de renten halfjaarlijks kostenvrij doet toekomen. Zij zal desverlangd voorschotten op die inschrijvingen verleen.

De bank zal geldleeningen op lange termijnen verstrekken en voor het gecombineerd bedrag van de door haar geleende sommen door uitgifte van eigen schuldbrieven groote geldleeningen sluiten.

Zij zal trachten aan die schuldbrieven bijzondere waarborgen te verbinden, waarvan de voordeelen, door hooger koers of lagere rente aan de gemeenten-aandeelhouders ten goede zullen komen.

De debiteuren der bank zullen uitsluitend zijn gemeenten, provinciën of waterschappen.

Hare commissarissen zullen geheel of afthans in meerderheid zijn leden van het dagelijksch bestuur of van den gemeenteraad der gemeenten-aandeelhouders.

Een accountant zal de administratie controleeren. Door directeuren zal zekerheid voor hun richtig beheer moeten worden gesteld.

Door bij de oprichting, de directie onzer vereeniging met die der bank te combineeren en haar bureau te vestigen in het gebouw onzer vereeniging, kunnen de algemeene onkosten tot het onvermijdelijke worden beperkt.

Indien de bank bij uitgifte van ééne serie van haar maatschappelijk kapitaal slechts een netto winst van f 5000.— behaalt, zullen aandeelhouders $10\frac{1}{2}$ pCt. over het door hen gestort kapitaal genieten".

Buitenland.

(Overgenomen uit Gemeentebelangen No. 21).

De geldbezorgingsinrichting van den „Deutschen Städtetag." Het afge-loopen dienstjaar 1913/4 is voor deze geldbezorgingsinrichting (zie bijlage no. 16 van dezen jaargang van Gemeentebelangen) gunstig geweest. 54 aanvragen om geld op korten termijn kwamen in tot een bedrag van

53.12
daarte
met 5
het mi
geme
Noor
seld. D
deelig
rente
de dis
aanbie
rekent
ontvar
de ger
verdie
gereke
De
Hoew
leening
57 aa
5 post
Städte

Ben
D. M
der O
westel
Gewes
van d
Opg
heeren
Afg
heeren
Mr. C

Ben

53.122.000 M. waarvan 21.835.000 M. kon worden gedekt. Er kwamen daartegenover 55 aanbiedingen in van samen 62.050.000 M., waarvan 43 met 51.400.000 M. werden ondergebracht. De verlegging der instelling naar het midden van het rijk heeft de deelname van ver van elkaar verwijderde gemeenten zeer bevorderd. Zoo werd meer dan 22 millioen M. tusschen Noord- en Zuid- en 11 millioen tusschen West- en Oost-Duitschland gewisseld. Deze bemiddeling op korten termijn is voor de gemeenten zeer voordelig geweest; de aanvragende gemeenten hadden 94.000 M. minder rente te betalen (als men rekent, dat zij bij een bank 1 $\frac{1}{2}$ % meer dan de disconto-rente van de rijksbank verschuldigd waren geweest); de aanbieders hadden nog grooter voordeel, nl. 174.000 M., als men rekent, dat zij anders 1 $\frac{1}{2}$ % minder dan het bedoelde disconto hadden ontvangen. Zoo hebben in de 4 jaar van het bestaan der instelling de gemeenten bij opnamen gespaard 439.000 M., bij uitleenen 337.000 M. verdiend; dit is te weinig gunstig, omdat slechts gemiddelden zijn gerekend.

De bemiddeling op lange termijnen staat hierbij natuurlijk achter. Hoewel de banken in den laatsten tijd veel geld hebben, zijn toch leeningen onder matige voorwaarden moeilijk onder te brengen; op 57 aanmeldingen tot een bedrag van 31.338.050 M. konden slechts 5 posten à 3.090.000 M. worden afgesloten. (Mitteilungen des deutschen Städtetages No. 15).

Personalia.

Benoemd: tot lid van den Gewestelijken Raad van *Cheribon*, de heer D. Meijer; tot lid van den Plaatselijken Raad van het *Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra*, de heer F. W. Buma; tot lid van den Gewestelijken Raad van *Madioen*, de heer J. Blackstone; tot lid van den Gewestelijken Raad van *Madoera*, de heer J. E. van Gogh; tot lid van den Gewestelijken Raad van *Pasoeroean*, de heer D. Feikema.

Opgetreden: als lid van den Gewestelijken Raad van *Rembang*, de heeren Mr. C. W. Wormser en Mr. Th. A. J. Jentink.

Afgetreden: als lid van den Gewestelijken Raad van *Rembang*, de heeren Raden Adipati Ario Reksokoesoemo, Mr. J. C. L. Cambier en Mr. C. W. Wormser.

* *

Benoemd: tot tijdelijk werkbaas bij den Reinigings- en Besproeiings-

dienst te Batavia, de heeren M. S. N. F. du Pui en J. P. Tiddens; tot tijdelijk werkbaas, tevens meteropnemer bij den dienst der gemeentelijke drinkwatervoorziening te Batavia, de heeren R. H. Carels, H. E. W. Maphar en W. Taco; tot tijdelijk 2de klerk ter Secretarie der Gemeente Batavia, Mej. J. Attinger.

Officieele mededeelingen.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: J. E. Stokvis, Voorzitter; Mr. P. Leendertz, Wd. Secretaris; W. J. A. C. Bins, Penningmeester, allen te Semarang; Mr. P. R. Hoorweg te Batavia; Jos. Suys te Soerabaia en Mr. C. L. Dankmeijer te Bandoeng.

* * *

De Commissie van Redactie heeft besloten aan de schrijvers van „artikelen” voorshands een honorarium toe te kennen van f 5.— per bladzijde druks (gedeelte eener bladzijde naar evenredigheid).

2de

L

W

Stuk

K

Eer
Resso
Neder

De
een ei
recht.
van he
gedach
van S
ontwe